

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION BOSHQARUV MODELLARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Almanov Ilhom Sultonovich

Qashqadaryo viloyati hokimining raqamlashtirish bo'yicha maslahatchisi

e-mail: ilhom.almanov@gmail.com

ANNOTATSIYA: *Ushbu maqolada innovatsion boshqaruv modellari, ularning olti avlod davomida oddiy chiziqli modellardan tobora murakkablashib borayotgan interaktiv modellarga qadar rivojlanish bosqichlari haqida fikr yuritilgan. Xususan, birinchi va ikkinchi avlod modellarining chiziqli model sifatida ahamiyatli ekanligi, innovatsion faoliyatni bozor ehtiyojlari yoki texnologiya va fan taraqqiyoti natijasida keng ko'lamli imkoniyatlarga ega bo'lishi bilan izohlanadi.*

KALIT SO'ZLAR; *Raqamli iqtisodiyot, innovatsion boshqaruv, model, innovatsion xizmat, strategiya, boshqaruv modellari, iqtisodiy samaradorlik.*

АННОТАЦИЯ: *В этой статье размышляются инновационные модели управления, их эволюция на протяжении шести поколений от простых линейных моделей до все более сложных интерактивных моделей. В частности, важность моделей первого и второго поколения как линейной модели объясняется тем, что инновационная деятельность имеет широкий спектр возможностей в результате потребностей рынка или технологического и научного прогресса.*

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: *Цифровая экономика, инновационный менеджмент, модель, инновационный сервис, стратегия, модели управления, экономическая эффективность.*

ABSTRACT: *This article reflects on innovative management models and their evolution over six generations from simple linear models to increasingly complex interactive models. In particular, the importance of the first and second generation models as a linear model is due to the fact that innovation activities*

have a wide range of opportunities as a result of market needs or technological and scientific progress.

KEY WORDS: Digital economy, innovation management, model, innovative service, strategy, management models, economic efficiency.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni boshqarish tizimi barcha sohalarda, jumladan, xizmat ko'rsatish korxonaning raqobatdosh ustunligini belgilovchi iqtisodiy, ijtimoiy, huquqiy va boshqa ta'sir etuvchi omillarning asosiy kompleksi hisoblanadi. Innovatsion faoliyat yurituvchi korxonalarning raqobatbardoshligi ularning bozordagi o'rnini belgilab, maqsadli, strategik boshqaruv modellaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi. Xizmatlar sohasida raqobatbardosh korxona, birinchidan, strategik salohiyat elementlarining to'g'ri ishlab chiqilganligi, ikkinchidan, korxona o'zining raqobatbardoshligini saqlab qolish va boshqaruv modellaridan jahon standartlariga mos darajada foydalanish kerakligi haqidagi bir qator savollarga javob berishi kerak. Shu jihatdan ham, bugungi kunda innovatsion va raqamlashgan texnologiyalarni qo'llash iqtisodiy samaradorlikning oshishiga xizmat qiladi.

Xorijiy davlatlarning tajribasini o'rganganimizda Yaponiya va Amerika boshqaruv modellari ustunliklari bilan ajralib turadi.

Yaponiya boshqaruv modelida asosan, madaniyat, tarix va ma'naviyat masalalariga ko'proq e'tibor beriladi. Unga asosan, Konosuke Matsusitining ijodiy izlanishlarida asosan "Yapon boishqaruv tizimi" yaratilgan. Uning fikricha, "Hozirgi tadbirkorlik tashkilotlari ijtimoiy hayotni qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynamoqda. Bu ijtimoiy maqsadlarga erishish uchun taraqqiyot va iqtisodiy faoliyatga qobiliyatini saqlashi lozim. Biz taklif qilayotgan boshqaruv modeli insoniy tajriba va intellect talab qiladi"¹.

Yapon mutaxassisi Xidoki Yosihara boshqaruv modelini bir qancha xususiyatlar bilan farqlaydi (1-rasm).

¹ <https://www.slideshare.net/slideshow/1-menejmentning-xorijiiiy-modellari-pptx/269501192>

1-rasm. Yaponiya boshqaruv modeli tamoyillari

Fikrimizcha, raqamli iqtisodiyot sharoitida ishlab chiqarish faoliyatini amalga oshiruvchi har qanday kompaniyalar kompleks funksiyalarga, jumladan, bozorni har tomonlama o'rganish, sotishni tashkil etish, bojxonahuquqiy ish, reklama, tadqiqot va prognozlash, moliyaviy ta'minlash, moliyaviy va tijorat faoliyatini tashkil etish bilan birlashtirilgan bo'lishi kerak. hisobkitoblar, pul muomalasini tashkil etish va nazorat qilish, kreditlash, soliqqa tortish, hisob-kitoblar va to'lovlarni tashkil etish, boshqa byudjetdan tashqari fondlarni rivojlantirish, yangi kompyuter texnologiyalarini samarali joriy etish zarur.

Bunday funksiyalarni birlashtirish orqali ma'lum bir qism mintaqaviy darajada obyektiv ravishda amalga oshirilishi kerak. Shuning uchun kompaniya menejerlari uchun yaxshi mahsulot yetarli emas, ular yangi texnologiyalarning paydo bo'lishiga e'tibor qaratishlari va raqobatchilardan ortda qolmaslik uchun ularni o'z korxonalariga kiritishni rejalashtirishlari kerak. Bu yerda innovatsion boshqaruv modellarini joriy etish quyidagilarni o'z ichiga oladi:

innovatsion dastur va rejani tahlil qilish, yangi mahsulotni ishlab chiqish monitoringi va amalga oshirish;

yangi mahsulotni yaratish loyihasini ko'rib chiqish;
yagona innovatsion siyosatni olib borish, ushbu sohalardagi ishlab chiqarish
bo'linmalari faoliyatini muvofiqlashtirish;

innovatsion xizmat ko'rsatish dasturini moliyaviy va moddiy resurslar bilan
ta'minlash; malakali kadrlar tomonidan innovatsion xizmatlar ko'rsatish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Baykov, N. Ishlab chiqarishni boshqarishni tashkil etish va samaradorligi / N. Baikov, F. Rusinov. - M.: Moskva // 1973 yil.
2. Berg, A.I. Kibernetika - optimal boshqarish fani / A.I.Berg. - M.: Energiya, 1964.
3. Bobrov, O.M. Ijtimoiy ishlab chiqarishni boshqarish funktsiyalari tasniflarini takomillashtirishning ayrim masalalari / Ishlab chiqarish samaradorligining iqtisodiy muammolari. - Kiev: KINH, 1975. - No 12.
4. Glazhev, S.Yu. Texnik taraqqiyotning iqtisodiy nazariyasi S.Yu.Glaziev.- M.: Nauka, 1990 y.
5. Kamenitser, S.E. Sanoat ishlab chiqarishini boshqarish asoslari / SE Kamenitser. - M.: Fikr, 1971 yil.
6. Rossiya Federatsiyasining 2001-2005 yillardagi davlat siyosati kontseptsiyasi // Innovatsiyalar. 2000.- № 3-4.
7. Ober - Krie, J. Korxonani boshqarish / Per. frantsuz tilidan Moskva: taraqqiyot,
8. Petrova, A.S. Sanoat ishlab chiqarishini boshqarishni tashkil etish asoslari / A.S. Petrova. - M.: Iqtisodiyot, 1969 yil.